

POHJOISSAAMEN KIELI II, KESKITASO 15 op (400h)

Opetussuunnitelma

Opintokokonaisuus Koulutuksen laajuus on 15 op ja se koostuu pohjoissaamen kielen (13 op) ja saamelaisen kulttuurin (2 op) opinnoista. Kurssit muodostavat kokonaisuuden, joissa käsitellään erilaisia arkielämän aihepiirejä. Saamelaiskulttuurin opetus etenee kielen opetuksen rinnalla.

Kurssien kuvaukset

Saame III

Laajuus

7 op

Oppimistavoite

Opiskelija palauttaa mieleensä aikaisemmin oppimansa asiat ja soveltaa niitä suulliseen ja kirjalliseen kielenkäyttöön ja kartuttaa perusrakenteita ja sanastoa. Hän osaa lukea vaativampia tekstilajeja saameksi ja osaa kirjoittaa ja keskustella saameksi niiden pohjalta. Opiskelija osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen.

Sisältö

Erilaisia luku-, kirjoitus- ja ääntämisharjoituksia, kielioppia ja tekstin- ja kuullunymmärtämiseen ja puhumiseen liittyviä harjoituksia ja sanastoa. Lyhyitä, valmisteltuja suullisia esityksiä eri aiheista. Painopiste on arki- ja työelämään liittyvässä kielenkäytössä.

Aihealueet

Jokapäiväinen elämä:

Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisestä elämästään sekä kysymään toisten elämäntavoista, pääuutistapahtumista ja kulttuurista: elämäntavat (omat ja yleiset), sukulaisuussuhteet, vaatetus, kulutustavarat ja ruoat, ajankohtaiset tapahtumat (ymmärtäminen), joukkoviestimet.

Työ ja koulutus:

Koulutusjärjestelmät (tavoitteet, tehtävät, erilaiset oppilaitokset jne.), työelämä (ammatti, ammattiala ja lähialat, palkkaus, työllisyys ja työttömyys, palkat ja työsuhde-edut), kokoukset ja neuvottelut.

Toteutustavat

Opintojen toteutustapoja ovat oppitunnit, kirjalliset ja suulliset harjoitukset sekä omatoiminen harjoittelu ja perehtyminen kirjallisuuteen.

Oppimateriaali (Hankittava)

Länsman, Helmi 2006: Cealkke dearvvuodaid 3 sekä kirjaan kuuluva CD;
Sammallahti, Pekka 1989: Sámi-suoma-sámi sátnegirji, Saamelais-suomalais-saamelainen sanakirja; Pope, Kirsten – Sára, Máret 2004: Eatnigiella, giellaoahpu váldogirji; muu oppitunneilla jaettava oppimateriaali

Suoritustavat Arviointi

Oppitunnit, harjoitukset ja kirjallinen ja/tai suullinen koe sekä harjoitukset. 1–5. Arviointi kirjallisten tehtävien, kokeiden sekä suullisen näytön perusteella.

Opetuskieli

Pohjoissaame ja suomi.

Lisätiedot

Kurssit Saame I ja Saame II suoritettuna/suoritteilla

Saame III: Arviointikriteerit on esitetty asteikolla 1-3-5:

1	3	5
<ul style="list-style-type: none">• Opiskelija hallitsee puutteellisesti opintojakson keskeisen sisällön, rakenteet ja sanaston.• Opiskelija pystyy viestimään suullisesti ja kirjallisesti erittäin suppeasti kurssin aihepiireihin liittyvissä tilanteissa: tuotos on perusrakenteiden osalta puutteellista, hajanaista ja paikoin vaikeaa ymmärtää, pitempi tuotos kokonaisuutena epätarkkaa ja katkonaista, sanastovaran suppeus ja hajanaisuus rajoittaa ilmaisua, ääntämispuutteet vaikeuttavat sanojen ymmärtämistä.• Pystyy perustelevaan mielipiteensä suppeasti, sanaston ja rakenteiden puutteellinen hallinta rajaa paljolti sitä, mitä asioita pystyy käsittelemään.• Opiskelija ymmärtää suppeasti rutiininomaisia suullisia ja kirjallisia viestejä ja tekstejä.• Opiskelija pystyy soveltamaan oppimaansa vain tutuimissa ja yksinkertaisimissa kielenkäyttötilanteissa.	<ul style="list-style-type: none">• Opiskelija hallitsee hyvin mutta katkonaisesti opintojakson keskeisen sisällön, rakenteet ja sanaston.• Opiskelija pystyy viestimään suullisesti ja kirjallisesti hyvin kurssin aihepiireihin liittyvissä tilanteissa: tuotos on paikoitellen varsin sujuvaa ja pääosin ymmärrettävää, sanojen ja rakenteiden epätarkkuus vaikeuttavat ja katkaisevat merkityksen välittymistä, pitemmissä tuotoksissa perusrakenteetkin tuottavat vaikeuksia, tulee ymmärretyksi kielellisistä ja/tai ääntämisestä johtuvista puutteista huolimatta.• Pystyy perustelevaan mielipiteensä ymmärrettävästi ja vaihtamaan ajatuksia tutuissa tilanteissa ja toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.• Opiskelija ymmärtää melko hyvin vaihtelevia suullisia ja kirjallisia viestejä: saa selvän kurssin aihepiirejä käsittelevän tekstin pääasioista, mutta vaativammista teksteistä voi jäädä osia ymmärtämättä.• Opiskelijalla on valmiuksia soveltaa oppimaansa tutuissa kielenkäyttötilanteissa.	<ul style="list-style-type: none">• Opiskelija hallitsee erinomaisesti opintojakson keskeisen sisällön, rakenteet ja sanaston.• Opiskelija pystyy viestimään suullisesti ja kirjallisesti erinomaisesti kurssin aihepiireihin liittyvissä tilanteissa: tuotos on rakenteiden ja ääntämisen osalta erinomaista, johdonmukaista ja ymmärrettävää, selkeää ja sujuvaa.• Pystyy perustelevaan mielipiteensä selkeästi ja monipuolisesti.• Opiskelija ymmärtää erinomaisesti vaihtelevia suullisia ja kirjallisia viestejä ja tekstejä.• Opiskelija osaa soveltaa oppimaansa myös ennakoimattomissa kielenkäyttötilanteissa.

Saame IV

Laajuus

Oppimistavoite

6 op

Opiskelija osaa keskustella ja kirjoittaa pohjoissaameksi. Hän osaa soveltaa aikaisemmin oppimaansa tietoa suulliseen ja kirjalliseen kielenkäyttöön. Hän kehittää tietoisesti sanavarastoaan ja osaa hakea itsenäisesti tietoa saamenkielisistä lähteistä. Hän osaa lukea vaativampia tekstilajeja saameksi ja osaa kirjoittaa ja keskustella saameksi niiden pohjalta. Hän osaa pitää esitelmän jostakin laajemmasta aiheesta sekä perustella mielipiteensä. Hän tuntee myös saamen kielen sananmuodostusopin peruseriaatteita.

Sisältö

Eri teemojen ympärille rakennettuja ohjattuja keskustelu- ja kirjoitusharjoituksia ja lyhyitä, valmisteltuja suullisia esityksiä eri aiheista. Opiskelija pitää esitelmän valitsemastaan aiheesta. Esitelmään valmistaudutaan etukäteen mm. kokoamalla käsiteltävien aihepiirien sanastoa.

Aihealueet

Ympäristö ja maantuntemus:

Osallistujan tulee pystyä kuvaamaan omaa maataan ja sen ympäristöoloja. Lisäksi tulee tuntea tärkeimpiä kohdekielisen alueen piirteitä ja pystyä kysymään niistä lisää, esim. luonto, ympäristö ja ympäristönsuojelu, ympäristöuhat, väestö, elinkeinot, sää, ilmasto, vuodenaajat, luonnonvarat.

Yhteiskunta:

Osallistujan tulee pystyä välittämään ja vastaanottamaan tietoa oman ja toisen maan yhteiskuntajärjestelmästä, esim. väestö (enemmistöt, vähemmistöt), maan sijainti (naapurimaat, kansainväliset yhteydet), uskonnot ja maailmankatsomukset, kieliolot, poliittinen järjestelmä (kansanedustuslaitos, hallitus ja valtion päämies, valtion ja kuntien hallinto, luottamusmiehet, virkamiehet), historia (keskeiset vaiheet ja niiden vaikutukset), talouselämä (tärkeimmät elinkeinot, verotus, markkinatalous, EU ja globaalistuminen), sosiaaliturvajärjestelmä (hyvinvointiyhteiskunta, tuki kansalaisille), oikeus- turvajärjestelmä (oikeuslaitos, ihmisoikeudet, lainsäädäntö), tasa-arvo (sukupuolten ja alueiden välinen, enemmistöt ja vähemmistöt), kulttuuri.

Toteutustavat

Oppitunnit sekä suulliset ja kirjalliset harjoitukset.

Oppimateriaali (Hankittava)

Länsman, Helmi 2006: Cealkke dearvvuodaid 4 sekä kirjaan kuuluva CD; Sammallahti, Pekka 1989: Sámi-suoma-sámi sátnegirji, Saamelais-suomalais-saamelainen sanakirja; Pope, Kirsten – Sára, Máret 2004: Eatnigiella, Giellaoahpu váldogirji; muu oppitunneilla käytettävä oppimateriaali.

Suoritustavat

Oppitunnit, harjoitukset, esitelmä, kirjallinen ja/tai suullinen koe.

Arviointi

1–5. Arviointi kirjallisten tehtävien, kokeiden sekä suullisen näytön perusteella.

Opetuskieli

Pohjoissaame (apukielenä suomi).

Lisätiedot

Kurssit Saame I ja II suoritettuna ja Saame III suoritettuna/suoritteilla.

Saame IV: Arviointikriteerit on esitetty asteikolla 1-3-5:

1	3	5
<ul style="list-style-type: none">• Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä. Teksti on hajanaista ja rakenteeltaan horjuvaa ja siinä esiintyy vaikeasti ymmärrettäviä ilmauksia.• Ymmärtää pääasioita tuttuja aiheita käsittelevistä teksteistä.• Selviää helppoissa puhetilanteissa, sanasto ja rakenteiden suppeus rajaavat viestintää.• Ymmärtää selkeää puhetta, joka käsittelee tuttuja ja rutiinomaisia asioita.• Pystyy perustelemaan mielipiteensä erittäin suppeasti, sanaston ja rakenteiden puutteellinen hallinta rajaa paljolti sitä, mitä asioita pystyy käsittelemään.	<ul style="list-style-type: none">• Kirjoittaa sisällöltään pääosin ymmärrettävää tekstiä, mutta epäselvät ilmaukset ja rakenteiden epätasainen käyttö vaikeuttavat ymmärtämistä.• Opiskelija saa selvän yleisiä aihepiirien tekstien pääasioista, mutta vaativammista voi jäädä osia ymmärtämättä.• Puhe voi olla toisinaan hidasta ja sisältää epäluonteivia katkoja. Tulee kuitenkin ymmärretyksi hyvin kielellisistä ja/tai ääntämisestä johtuvista puutteistaan huolimatta.• Ymmärtää pidempää yhtäjaksoista puhetta, jos aihepiiri on tuttu. Ymmärtää keskeisen ajatuksen puheesta, joka koskettaa ajankohtaisia asioita. Jos aihepiiri on vieras tai puhejakso pitkä, niin ymmärtäminen tuottaa vaikeuksia.• Pystyy perustelemaan mielipiteensä ymmärrettävästi ja vaihtamaan ajatuksia tutuissa tilanteissa ja toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.	<ul style="list-style-type: none">• Kirjoittaa sujuvia erityyppisiä, sisällöltään monipuolisia ja rakenteeltaan loogisia tekstejä.• Ymmärtää lähes vaikeuksista rakenteellisesti ja kielellisesti monimutkaisiakin tekstejä. Joskus ymmärtäminen haasteellista, jos aihepiiri tai asian käsittely on vierasta.• Puhuu sujuvasti ja puheenvuorot ovat luonteivia ja yhtenäisiä. Pystyy esittämään selkeän kuvauksen monimutkaisestakin aiheesta.• Pystyy perustelemaan mielipiteensä selkeästi ja monipuolisesti ja ottamaan aktiivisesti osaa keskusteluun ja kuvailemaan näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa.

Saamelaisalueen koulutuskeskus
Sámi oahpahušguovddáš
Säämi máttááttáskuávdáš
Sää'm škooultémkõöskõs

Saamelaiskulttuuri

Laajuus

2 op

Oppimistavoite

Opiskelija syventää saamelaiskulttuurin tuntemustaan ja tietää myös Norjan, Ruotsin ja Venäjän puolella asuvista saamelaisista. Lisäksi opiskelija tutustuu alkuperäiskansayhteistyöhön.

Sisältö

Saamelaiset Norjassa, Ruotsissa ja Venäjän puolella, saamelaisalueen historiaa, elinkeinot ja yhteiskuntapolitiikka, saamelaiset instituutiot, saamelaisen maailmankuva, uskomukset ja uskonto, saamelaisten luontosuhde / tämän päivän ekologiset kysymykset, alkuperäiskansayhteistyö, saamelaisten suullinen kertomaperinne ja nykytaide

Oppimateriaali

Lehtola, Veli-Pekka 2015: **Saamelaiset - historia, yhteiskunta, taide** (päivitetty painos), Puntsi (löytyy netistä tästä [linkistä](#)); Filmit ja elokuvat; muu oppitunneilla jaettava materiaali.

Suoritustavat

Aktiivinen osallistuminen oppitunneille, harjoitukset, mahdolliset saamelaiskulttuuritapahtumat sekä esitelmä.

Arviointi

Suoritettu/hylätty.

Opetuskieli

Suomi

Muuta

Arviointi Saamelaisalueen koulutuskeskuksen opetusaineissa aineenopettaja arvioi opiskelijan osaamistaidot opetusaineessa arvioinnin kriteerien mukaisesti asteikolla 1–5: erinomainen (5), kiitettävä (4), hyvä (3), tyydyttävä (2), välttävä (1), hylätty (0). Käytössä ovat myös merkinnät suoritettu (S) tai hylätty (H). Merkintä SK tarkoittaa, että suoritus on kesken.